

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ TBMM Grup Başkanlığı
Tarih : 24.04.2002
Sayı : 1094

2/865- 15034/35803

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu ve özel bankaların, hangi banka, şirket, holding ve finans kurumlarına ucuz fiyattan döviz sattıklarının ortaya çıkartılabilmesi ve kredilerin haksız yere verilmesinin önlenmesi amacıyla, bankalar ve merkez bankası kanunlarındaki bazı maddelerin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimiz ve gerekçeleri ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederiz.

Musa Uzunkaya
Samsun Milletvekili

GEREKÇE

Başta Merkez Bankası olmak üzere Vakıf Bank, Halk Bankası ve Ziraat Bankası gibi kamu bankalarından özellikle kriz öncesi dönemlerde ucuz fiyattan döviz alımı yapan, usulsüz kredi kullanan bir kısım banka, özel finans kuruluşları ve müesseselerin adlarının açıklanmasına mani olan mevcut yasal düzenlemeler bu haksız kazanca hem zemin hazırlamakta hem de bu soygunun devamına neden olmaktadır.

19-21 Şubat 2001 tarihleri arasında dövizde serbest kura geçiş arifesinde Merkez Bankasından 5 milyar ABD Doları satın alınması örneğinde görüldüğü gibi, devlete ait bir kurumdan halkın parasının bir kısım menfaat çevrelerine ucuz fiyattan ve haksız yere aktarılmış olması karşısında, bu kuruluşların adlarının açıklanması yönündeki kamuoyu taleplerine mevcut yasalar gerekçe gösterilerek olumlu cevap verilememiş olması, bu duruma neden olan yasal düzenlemelerin bir an önce ortadan kaldırılarak yeni bir düzenlemenin yapılmasını zaruri hale gelmiştir.

Bu kuruluşların adlarının kamuoyu tarafından bilinmesini temin edecek yasal düzenlemeler söz konusu vurgunun bitmesinde ve tekrarına mani olmakta etken olacaktır. Bunlar açıklanabilmelidir ki, hem halk bilgilensin ve vicdanı rahatlasın, hem de bazı bankaların sahip ve yöneticileri gereksiz yere "hortumcu" olarak kamuoyuna takdim edilmişse onların aklanması da bu sayede mümkün olabilsin.

AB müktesebatının kabulü ve Türkiye Ulusal Programı sürecinde yerine getirilmesi kabul edilen "Bankaların yanı sıra mali sistemde yer alan sigorta şirketleri, finans kuruluşları gibi diğer kuruluşlardan da bilgi istenmesi konusunda TCMB Kanununda değişiklik yapılması gerekebilecektir" şeklindeki şeffaf devlet ilkesinin de bir gereği olan bu yasal düzenlemeler bir an önce yapılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

1-Madde eski haliyle kamu bankalarından ucuz döviz alımlarını, kredi kullanımında haksız tercihleri mümkün ve teşvik edici mahiyette bulunması ve yapılan hukuksuz ve halkın devletine karşı tavır almasına sebep olabilecek uygulamalara zemin hazırlamış olması nedeniyle bu değişikliğe gerek duyulmuştur.

2-Madde eski haliyle söz konusu devlet bankalarının ticari faaliyetlerini sır kapsamında addederek bu bilgilerin yasa ile belirtilen merci(başbakanlık) dışında diğer kurumların hatta kamuoyunun bilgisinin dışında tutulmasını mümkün kılmakta olması nedeniyle bu yasal dayanağın ortadan kaldırılmış olması nedeniyle yapılan ticari faaliyetlere şeffaflık getirilmekte ve kamuoyunun bilgisi dahilinde yapılmasını mümkün kılmaktadır.

3- Söz konusu sırların ilgili yasada gösterilen merci dışında açıklanması durumunda çarptırılacakları cezaları içeren ilgili yasa madde ve fıkraları yeni düzenleme ile ortadan kaldırılmış olup yine uygulamanın şeffaf ve açık olarak yapılması esas alınmıştır.

4- Yürürlük maddesidir.

5- Yürürlük maddesidir.

**BANKALAR KANUNU VE TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI KANUNLARINDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ**

Madde 1: 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanunu'nun *Sır saklama ve sorumluluk* başlığını taşıyan 35. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sorumluluk:

Madde 35: Banka mensupları, görevleri ile ilgili olarak Bankaya verdikleri zararlardan ötürü Borçlar Kanununun haksız fiil hükümlerine tabidirler.

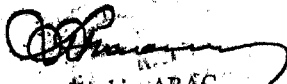
Madde 2: 4389 Sayılı Bankalar Kanunu'nun 22. maddesinin 7 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

7. Bu kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, görevleri sırasında öğrendikleri bankalar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve müşterilerine ait sırları kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalardan sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kimseler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve on milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hüküm olunur.

Madde 3: 4389 Sayılı Bankalar Kanunu'nun 22. maddesinin 8 ve 9 numaralı fıkraları ile 23.maddesinin 4 numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 4: Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5: Bu kanun hükümlerini Bakanlar kurulu yürütür.

Aklı gibidir

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü